

DF: Afskaf SU på kandidatuddannelserne og giv pengene til Erhvervsuddannelserne.

I Dansk Folkeparti er vi stolte af den håndværkertradition og de mange kloge hænder, vi har her til lands. Vi er stolte af vores dygtige forretningsfolk, som gennem hårdt arbejde har arbejdet sig op og skabt globale milliardvirksomheder, der forbedrer menneskers liv i hele verden. Så er akademikerne ofte blevet ansat bagefter. De er historien om Danmark og vores økonomiske succes. De har bygget Lego, Bestseller, Carlsberg, Danfoss, Grundfos, Mærsk, DLG og mange andre fantastiske virksomheder, hvor det er sjovt, spændende og lærerigt at gå på arbejde hver dag. Listen er for lang at nævne her – for slet ikke at nævne de mange små virksomheder, som udgør livsgrundlaget for tusind og atter tusindvis af danskere.

Når man træder ind i Folketingssalen, bliver man mødt af en overdådig og smuk indretning. Man bliver benøvet og føler et stort ansvar for de mennesker, som bor her, og mennesker, som udgør det danske folk. Vågende over salen står der fire statuer, som skal minde os politikere om, at vi tjener folket, og ikke omvendt. Den første statue er en fisker med sin snøre, den anden er en købmand med sin vægt, den tredje er en landmand med sin le, og den fjerde er en håndværker med sit værktøj. De fire statuer repræsenterer de fire hovedhverv i Danmark i 1918.

Sidenhen er der løbet meget vand i åen, og på en del punkter ligner medlemmerne af Folketinget i dag snarere de godsejere, som sad nede i Landstingssalen: jurister, økonomer og velhavere. Deraf nok den store forkærlighed for universitetsstudier og den boglige ungdomsuddannelse, der ligger på vejen til højere uddannelse. Det kommer ikke som nogen overraskelse, for når man ser på de folkevalgte politikeres uddannelse, så har 85 en kandidatgrad, over 50 en professionsbachelor eller bachelor, og blot elleve (!) har en erhvervsuddannelse som den eneste uddannelse.

Vi føler et stærkt ansvar for den danske arbejder. Danmark er et land af arbejdere, og Folketinget skulle også gerne repræsentere almindelige danskere og almindelige arbejdere. Det er på nogle områder ikke længere tilfældet. Derfor er der brug for en ny vitaminindsprøjtning til erhvervsuddannelserne.

Erhvervsuddannelserne – og erhvervslivet – har ikke kun brug for såkaldte kloge hænder, men også for kloge hoveder. Som om man kan adskille de to! Vi har brug for mange flere faglærte, og det i en rasende fart. Danmark overproducerer i øjeblikket gymnasiedimittender i titusindvis²², samtidig med at vi i den nære fremtid kommer til at mangle titusindvis af handelsuddannede samt faglærte og specialiserede arbejdere.²³ Især jern- og metaluddannede, handelsuddannede og farmakonomer og laboranter vil opleve et stort fald, hvorimod antal personer med en lang videregående uddannelse indenfor samfundsvidenskab vil opleve en stigning på 47,1% fra 2020 til 2030.²⁴

²² Ifølge AE vil der være et overskud af personer med gymnasiale uddannelser i størrelsesorden 51.000 i 2030.

²³ Ifølge AE vil der blive mangel på op mod 99.000 faglærte, 24.000 med korte videregående og 13.000 med mellemlang videregående uddannelse. Center for Regional og Turisdeforskning siger omkring 67.000 i 2025. Senere er der blevet rejst tvivl om antallet – men tilbage står vi stadig med en stor udfordring uagtet det konkrete antal.

Det er uholdbart, når andelen af humanister, der har problemer med langtidsledighed vokser, og jobmarkedet slet ikke kan absorbere dem og ansætte dem i meningsfuld beskæftigelse til en rimelig løn. Alt dette sker, mens arbejdsgiverne siger, at de ikke kan finde nok lærlinge i fag, som ellers nyder høj beskæftigelse, god livsindkomst og gode muligheder for videre uddannelse.

Ovenikøbet har nogen på ulykkelig vis bildt disse håbefulde studerende på landets lange videregående uddannelser ind, at de har ret til et velbetalt og spændende job med store muligheder for selvrealisering, alene fordi de har brugt fem år på universitetet. Det er desværre ikke sådan det fungerer, og derfor må vi også begynde at rette systemet til på en sådan måde, at også disse mennesker kan finde meningsfuld beskæftigelse.

Vi ønsker et opgør med måden, hvorpå store dele af samfundet og de kreative klasser tænker om, og taler ned til danskere med en på papiret bogligt "lavere" uddannelse. Vi politikere har også et ansvar for, at mange i Danmark opfatter erhvervsuddannelser som en vej, der lukker muligheder snarere end åbner dem, ligesom der er nogle strukturelle forhindringer, der ligger i vejen. Eksempelvis er den gennemsnitlige afstand til uddannelsesinstitutioner for EUD-studerende cirka 30 km, cirka dobbelt så lang som for STX-studerende. Ligeledes findes der 100 gymnasier (STX) i landet, mens den tekniske grunduddannelse blot udbydes i 51 byer.

Unge, der ønsker at læse en EUD skal simpelthen både opsøge det og rejse for det. Hele syv ud af ti med en EUD-baggrund har deres foretrukne videregående uddannelsesvalg i forskellige kommuner, hvor det for dem med gymnasiale baggrunde (HHX, HF, HTX og STX) blot er cirka fire ud af ti. Det samme mønster ses, når vi kigger på de tilfælde, hvor alle tre uddannelsesønsker ligger i samme kommune; det er tilfældet for blot 24 pct. af dem med EUD-baggrund, men for hele 40-47 pct. af dem med gymnasial baggrund.

En kærkommen bivirkning af dette opgør vil være den store besparelse på udgifterne til de lange uddannelser, som koster staten op til ti gange mere end erhvervsuddannelser, foruden det faktum at disse unge hurtigere bliver flyttet fra en offentligt forsørget lavindkomstgruppe til gruppen af skatteydere.

Som tidligere beskrevet ønsker Dansk Folkeparti et opgør med måden, hvorpå store dele af samfundet og de kreative klasser tænker om, og taler ned til danskere med en på papiret bogligt "lavere" uddannelse.

Vi vil tage et opgør med uddannelsessnobberiet og styrke håndværkertraditionen

Derfor foreslår vi:

- 1. Vi vil tage SU-delen fra kandidatuddannelserne på universiteterne og i stedet give til de økonomisk nødtrængende erhvervsuddannelser.**

Finansministeriet oplyser, at en omlægning af SU til lån på kandidatuddannelserne vil give et samlet provenu på 2,3 milliarder kroner. Disse penge foreslås overført til skolerne og de studerende på erhvervsuddannelserne.

2. Vi vil gøre satserne for SU-månedsfribeløb ens.

Det giver ingen mening, at indskrevne på erhvervsuddannelser skal reguleres med det laveste månedsfribeløb på 9.069 kroner, når det samme beløb for videregående uddannelser er 13.711 kroner. DF opfatter forskellen som urimelig, og foreslår, at satserne udlignes.

3. Skolerne skal have frihed til at planlægge

De to hovedretninger, den merkantile og den tekniske, skal skilles ad for at give skolerne de bedste muligheder for at tilrettelægge en meningsfuld undervisning. De behøver ikke at følge hinanden tæt. Den teoretiske mulighed for at skifte mellem hovedretningerne, som sjældent benyttes, giver ikke mening i et praktisk øjemed, men er snarere udtryk for en ringe forståelse af uddannelsesretningernes særegenhed. Ønsker en elev at skifte, må denne indgå i dialog med skolen, som så vurderer, hvor eleven skal placeres på den anden hovedretning.

4. Væk med de smarte regneark og lad skolerne fokusere på de studerende.

Erhvervsuddannelsesmodellen med Grundforløb 1 (GF1), Grundforløb 2 (GF2) og så et studieår er uforståelig og minder om en skrivebordsløsning. Derfor vil DF give skolerne frihed til at tilrettelægge det første år som ét sammenhængende forløb for at sikre en mere jævn læringskurve for eleverne og for at skabe rammerne for ét kontinuerligt fagligt miljø på skolerne. Det er umuligt for skolerne at skabe gode vilkår for undervisere, som kun må undervise et halvt år ad gangen, inden loven siger, at eleverne skal videre med andre fag. Skolerne skal sættes fri til at vurdere, i hvilken række de ønsker at afvikle deres forskellige fag. Den nuværende løsning ser elegant ud på papiret, men tager ingen hensyn til den praktiske del. Skolerne ved bedst selv, hvordan de skal tilrettelægge deres forløb, så eleverne får det maksimale ud af undervisningen.

5. Uddannelse af mester

En lang række mindre virksomheder vil gerne have unge i lære, men har svært ved at overskue det administrative arbejde. Derfor skal skolerne have mulighed for at uddanne praktikvirksomheden i at have lærlinge og aflønne mester for tabt arbejdstid.